

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI · MAGYAR · FŐISKOLÁS · LAP
· SZERKESZTI: LÁSZLÓ · DEZSŐ ·

III. évf.

1932. november

6. szám.

ALAPÍTÓK: Balázs Ferenc, Bányai (Baumgarten) László, Bíró Sándor, Debreczeni László, Demeter János, Dsida Jenő, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László Dezső, László József, Mikó Imre, dr. Péterffy Jenő.

Főmunkatársak: Demeter Béla, László Ferenc.

Technikai szerkesztő: Fogarasi Géza.

Munkatársak: Antal Gusztáv, Dr. Amirás Aladár, Babos Sándor, Bacsoni Flóra, Bakk Péter, Balázs János, Balogh Lujza, Bede Emil, Bélteki László, Bokor Béla, Borbáth Dániel, Csákány Béla, Cseke Péter, Csiky Andor, Csögör Lajos, dr. Demeter Jenő, Egyed Béla, Ébert Hajnalka, Fazekas Sándor, ifj. Fekete Domokos, Ferenczy Géza, ifj. Ferencz József, Gagy László, Dr. Gurka Vilmos, Gyergyai Judit, Gyarmathy Árpád, György J. Géza, Huszár Kálmán, Héjja Kálmán, Janky Sándor, Kabay Gábor, Kekel Béla, Kész Antal, Kiss Árpád, Koncz István, Kovács György, Kovács Jenő, Kovács Lajos, dr. Kovács József, Köpeczy Jenő, ifj. Kristóf György, Kristóf Odón, Laczkó László, Lászlóffy Árpád, Lászlóffy Ernő, Makkai László, Méliusz N. József, Miklós György, S. Nagy Béla, Nagy Lajos, Nagy Rózsa, Nagy Zoltán, Nagyfalusi Mihály, Opra Benedek, Orbán Endre, Papp Ferenc, dr. Parádi Kálmán, Pálffy Károly, Pogány Albert, Rázmán Mór, Rohonyi Vilmos, Sükösd Pál, Szabó István, Szász Árpád, Szentiványi Elek, Szentkirályi István, Dr. Szilágyi Olivér, Takáts Albert, Tonk Emil, Tóth Zoltán, Vargha Lajos, Varró Dezső, Váró György, Vita Zsigmond, Vitélyos Iván, Ziegler Emil, ifj. Zsombory László, Debreczi Sándor, Baczó Gábor, Gy. Pap Zsigmond, Miklós András, ifj. Szabó Géza, Szigethi Béla, Venczel József, Haáz Ferenc.

TARTALOM:

László József	101
<i>Tóth Zoltán: Helyzetjelentés a zsebfrontról</i>	102
<i>Mikó Imre: A főiskolai törvény és a magyar diákegyesület</i>	107
<i>Falu-munka, Fiatalok Munkája, A mi könyveink, Szemle, Egyesületi Élet</i>	

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Kogălniceanu (Farkas-u) 7. Székely Társaság helyisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

Bukaresti tudósító: Dóczy Zoltán; munkatársak: Andrassy Zoltán, Blénassy Irénke, Kiss Dezső. Cím: București, II. Str. Sft. Voivozi 50.

Lapunk kolozsvári megbizottai: Báthory-Apor szeminárium: Venczel József; Ref. Kollégium: Váró György. Ref. Theológia: Sipos Kálmán. Unit. Kollégium. Márk Ferenc, Ref. Szeretetház; Kórész Rózsika. Marianum; Kóri Manta. Unit. leányotthon: Bedő Júlia.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Belföldön főiskolai hallgatóknak félévre 45 Lei, egész évre 80 Lei, másoknak félévre 80, egész évre 150 Lei, Magyarországon: főiskolásoknak félévre 2.5, egész évre 4.5 P, másoknak félévre 3.5, egész évre 7 P. Csehszlovákiában: félévre 25, egész évre 50 csehkorona. Jugoszláviában: félévre 40, egész évre 80 dinár. Más országokban: félévre 5, egész évre 10 svájci frank. Előfizetési díjak a kiadóhivatalba küldendők. Egyesszám ára belföldön: főiskolai hallgatóknak 10, másoknak 20 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak 50, másoknak 70 fillér. Csehszlovákiában 5 csehkorona, Jugoszláviában 8 dinár, más országokban 1 svájci frank.

Magyarországi főbizományos: „Studium“ könyvesbolt, Budapest, Muzeum-körút Magyarországi előfizetési díjak általa is beküldhetők. Csekszámla: 4041.

Nyomta a „Graphic Record“ sokszorosító ipari szövetkezet Cluj, Str. Univ. 8.

LÁSZLÓ JÓZSEF

Ha csak egyik alapítónk lett volna, akkor is megsiratnánk. Ha csak a vezetők egyike lett volna, olyan, aki a vezető szerepet nem kereste és nem könyökölte ki (milyen kérlelhetetlen ellensége volt minden stréberségnek!), de akit az ifjuság hívott el vezetőnek, akire szinte rákényszerítette az őt szellemi és erkölcsi értékénél fogva megillető vezetőszeretet, – ha csak egy vezető lett volna, aki kötelességét hünen teljesítette, akkor is nagyon megsiratnánk.

Ő mindez volt és mindennél több. Élete, halála, egész sorsa: tükör, amelyben nemzedékünk a maga életét, hivatását, erényeit, hibáit és sorsát és jajj, talán a maga halálát is megláthatja.

Valamilyen formában melyik erdélyi fiatal nem részese az ő árvaságának? De hányan tudják olyan lelkierővel és olyan kötelességteljesítéssel hordani ezt az árvaságot, mint ő, aki hordozta a szülők hiányának árvaságát, viselte testvérei gondját, lett évekig gyári munkás, hogy testvérei tanulhassanak. És hányan, kik tudnak a megpróbáltatások között olyan égő és szenvedélyes mély hitre találni, amellyel ő találta meg Istenét és Benne testvérei, nemzedéke, faja és az ember iránti rendíthetetlen kötelességteljesítését?

És egy vagy más alakban, de mindnyájan részeseivé váltunk, mert így rendeltetett, az uttörésnek is, az ő sorsának is. De ő legelső egyike volt, aki egyéni árvaságában nemzedéke árvaságát meglátta és nemzedéke árvaságán át az árva erdélyi magyarság szolgálatára, új idők parancsából ujjá tételére, kínlódások árán új öntudat-ébresztésére szánta önmagát egészen. Uttörő volt a saját nemzedéke előtt, amelynek minden vitális kérdésénél ott állt szerető gondjával, kicsinyességeket sujtó ridegségével (amely féltő és kérlelhetetlen igazságérzetét és lelkiismeretét takarta) – és érett okosságával, nagy tudásával. Akik az uttörő után az utra lépnek, már nem tudják, hogy amin mások kényelmesen járnak, a szellemi lehetőségek, amik ma erdélyi fiatal előtt önmaga képzésére fennállanak, az egész uttörés, az egész névtelen és sokszor jeltelen munka mekkora erőfeszítés, mekkora gond, mennyi önmarcangolás, keresés és mennyi-mennyi visszaadhatatlan, pótolhatatlan, idegölő fáradság gyümölcse. Karácsonyi számunkban megkíséreljük az ő uttörését és munkáját fiatalabb főiskolás testvéreinknek megmutatni.

Uttörő volt. És az uttörők hamar elfáradnak. Mert aki nemzedéke utját keresi, hogy nemzedéke is kereshesse és megtalálhassa az erdélyi magyarság útját, – az magára veszi a mások terhét. Az a maga felébredt öntudatával el akarja végezni egyedül is, kevesedmagával is a munkát, amelyet nemzedéke munkájának lát, de amelyet öntudatlan fiatalok egész tömege észre sem vesz. Az ő munkarészük s az egész nemzedék terhe is mind a kevesek vállára hull és egyszer csak elfáradnak... Halála vád egész generációnk ellen, mert olyannak pusztulása, aki azért dolgozott, hogy a fiatalok szolidaritása, szent összetartása legyen védelem minden fiatal értékei és munkája számára, amelyekkel közössége, faja, Erdély és minden embertársa javát szolgálja. És ha ennek a szolidaritásnak erőtlensége a legértékesebbnek sem tud védelmet nyújtani, hanem csak mások öntudatlanságának, el nem végzett munkájának tulterhelését, akkor milyen védelmet várhat társaitól a gyengébb, a kevésbé felkészült az irdatlan életharcban?

László József sorsa: erdélyi fiatal magyar sors.

Árvasága valamennyiünk egyedülvalósága.

Uttörése mindnyájunk kitérhetetlen hivatása.

Tulterhelése mindnyájunk veszedelme, ha az egész nemzedék terhét az egész nemzedék nem veszi magára.

És szívszorító önkéntes halála is mindnyájunk sorsa lehet, ha árvaságának tudata, uttörésének tragikuma, sorsának szimboluma a fájdalomban és a könnyben, amellyel Órajta át magunkat is siratjuk, egygyé nem edz mindnyájunkat, egy életre vagy egy halálra rendelteteket életünk nagy problémáinak közös keresésére és megoldására.

Kolozsvár, 1932. Halottak napján.

Az „ERDÉLYI FIATALOK.”

Helyzetjelentés a zsebfrontról.

Irta; Tóth Zoltán.

A mostani iskolaév megkezdésével főiskolás ifjúságunk eddigi életének kétségtelenül legnehezebb korszakába lépett. Kisebbségi életünk 13 éve nem maradt mentes a nélkülözéstől, sőt nyomorból fakadó visszhangtól, mégis, mikor most leírjuk az 1932-es évszámot, a kilátástalanság felfokozott érzésével nézünk a jövő félelmesen titkos rejteke felé. A kétségbeesés borongós köde kérlelhetetlenül ellepne bennünket, ha nem tudnók, hogy mi előttünk egy élet tárul, egy élet, mely minket vár és tőlünk vár megoldást, boldogulást, szebb és jobb jövődőt. Most ismét a magyar jövő sikere letéteményeseinek újabb tömege állott a főiskolások harcos sorai közzé. Egyik-másik jól felszerelten érkezett, bélelt ruhával, meleg anyai szeretet gondoskodásaival, elegendő pénzállománnyal; de mennyivel több akad, ki az „Isten veled”-nél egyebet nem kaphatott. Talán akaratot, a magyar rög acélos ruganyosságú akaratát és sokirányú tehetséget is. Ezeknek a sorsa aggaszt ma minden öntudatos magyar keblet. Mi

lesz az egyetemre felkerülő ifjúságunkkal? És mi lesz az élettől már csak 1–2 év által elválasztottakkal? Jövendő társadalmunk szellemi rétege megtudja-e találni a megfelelő kibontakozás útját, vagy sem? Kérdés, melyet oly szívesen megszeretnénk oldani és amelyre oly nehéz felelni...

I.

Az „Erdélyi Fiatalok” az új iskolaév elején kötelességének tartotta számot vetni főiskolás ifjúságunk gazdasági helyzetével. Ezért szemlét tartott a kolozsvári diákotthonok és segélyező fórumok felett. Az eredmény felette elszomorító volt. Egy év előtt reménnyel fordultunk az elkövetkezendők felé. Rosszabbat a meglévőnél nem tudtunk elképzelni, csak tártuk képzeletünket a boldogító változás felé. Bizony, a családás leverőbb volt a legkevesebbet váró elképzelésnél is. Ma ott tartunk, hogy nem egy nagytehetségű magyar főiskolás egyenesen az éhenpusztulással folytat elkeseredett küzdelmet. Egy IV. éves társainak kenyérmaradékaival tengette életét, míg a végső kétségbeesés haza nem vitte, ahol talán a nyomor új skálája zugja fülébe az elégtelenség dalát. Rémregényekbe illő részleteket mesélhetnénk a kültelkek olcsó viskóiba visszahuzódott nyomorgó diákokról, képtelen históriákat az előadásokra kopottas ruhákban csak pirulva járó ifjakról. De megelőgszünk az átlagos színvonal leírásával. Ez is elég vonását mutatja a balsorsú főiskolás ifjúság gondterhes arcának.

* *
*

Az *Országos Magyar Párt* diákszegélyző akciója részéről felkerestük Dr. *Sulyok* István főszerkesztő urat.

„Sajnos, ma pénzünk nincs, így tehát segélyezni sem tudunk. Az első félévben semmi esetre sem tudunk segélyt nyújtani. Talán januárban, vagy februárban... Hol vagyunk az időktől, mikor havonta 50–60 ezer leit tudtunk kiosztani...”

Az *Ellenzék-menza* felől dr. *Grotsz* László főszerkesztő ur szolgált felvilágosítással. A pénzgyűjtés még kezdeti stádiumban van. A kilátások nem valami kecsegtetőek, ha elgondoljuk, hogy a tavalyi gyűjtések a tavalyelőttieknek alig $\frac{1}{4}$ részét tették ki. A tavalyi év folyamán körülbelül 50–60 egyén részesült segélyben. Az ideai segélyezés terén alapelvül az szolgál, hogy a már ezelőtt segélyezett részesüljenek első sorban. A rendes gyűjtésen kívül egyéb akciókat is fognak indítani (pl. előadások rendezése).

A *Báthory–Apor-szeminárium* igazgatója, dr. *Bíró* Vencel főt. úrpanaszskodik, hogy a diákok nagyon nehezen tudnak fizetni. A tavalyi év utolsó 4 hónapjára a diákok egyharmada tartozik. Az októberi díjakat körülbelül ugyanennyien nem fizették még be. Pedig az ellátás olcsó, egy hónapra 1000 lei, hetenként 4 napon háromfogásos ebédrel. Az intézet teljesen ingyenesen ellát 10 egyént, egy havi díját pedig 60 személynek fedezi. Az intézetnek van egy fiókintézete is, ahol tekintettel a házbérre, 1200 lej az ellátási díj. A B.–A.-szeminárium kb. 120 embernek ad szállást.

A *Ref. Kollégium* internátusának igazgatója, *Gönczy* László

tanár úr a következőket mondotta: „Internátusunkban 96 egyetemi hallgató nyerhet elhelyezést, lakást és ellátást. Elsősorban ref. valású egyetemi és főiskolai hallgatók vétetnek fel. A bennétkézés alól külön kérésre felmentést nyernek azok, akik a Menzán kedvezményt élveznek, vagy a városban étkezést kapnak tanításért. A 96 e. h. közül a kollégium ingyenessé 3, a kollégium részéről ellátási kedvezményt élvez 23.”

A következő állomás az *Unitárius Kollégium* bennlakása. *Gálfi Zsigmond* igazgató úr szívesen állott rendelkezésünkre. Mint mindenütt, itt is ugyanaz a keserű mosoly volt a felelet a diákság helyzetét firtató kérdéseinkre. Az intézetben 60–70 diák számára van hely. Eddig kb. 40 jelentkező akadt. Pedig a lakásért és étkezésért csupán 1000 lejt kérnek. A szülők azonban még ennyit sem tudnak fizetni. „A régi alapítványok ma értéktelenek, a befizetett összegeken kívül pedig semmi segélyforrással nem rendelkezünk – mondta *Gálfi* ig. úr. – Csoda-e, ha csak 3–4 személyt tudunk segélyben részesíteni? A jövő... talán még sötétebb a mánál.”

Elfacsarodott szívvel lépek az uccára. Míg a *Ref. Theologia*-hoz érek, azon gondolkodom, vajjon talál-e helyet, ahol megnyugtató választ adhatnak a diákság ügyében. *Bekess Károly* úr, a theologia háznagya elmondja a theologus ifjúság nyomoruságos helyzetét. Az ellátás egész évre 8500 lejbe kerül és mégis alig tudják megfizetni. Az elmúlt évi hátralékok itt is többszázezer lejre rugnak. „Különben, ha részleteket óhajt a fiúk nyomoráról, szíveskedjék az ifjúsági elnöknél érdeklődni.”

Elöntött a keserűség. Nem mentem el. Eleget hallottam így is. Pedig ez semmi a künnlakók nyomorusága mellett.

II.

Főiskolásaink tulnyomó része a magyar falu sarja, vagy a kispolgári rétegek gyermeke. A földműves nép eladósodása, a régi államgépezete alapított tisztviselőreteg talajvesztése, az általános gazdasági élet mélypontra jutása alulról megbénította főiskolás diákjaink gazdasági helyzetét is. A magyar falusi ember, a magyar nyugdíjas, a magyar kiségzisztencia ma alig, vagy egyáltalán nem képes főiskolán taníttatni gyermekét. Viszont erről lemondani sem igen hajlandó; inkább emberfeletti küzdelmet folytat a szükséges garasokért s ezzel a kisebbségi magyar kultúra bajnokai közé avatja fel magát. A főiskolai taníttatást ma még legtöbbször nem alapos meggyőződés szerint, hanem hagyományból, az értelmiség úri patinájától elbájolva, igényli. A jobbik esetben az ifju tehetségének kétségtelen jelei követelik a felsőbb tudományos oktatást. Társadalmunk még ma sem tudta teljesen levetkezni a gyakorlati pályák iránt érzett, szinte vétkes ellenszenvét és előítéletét. Egyenesen központi szükséglet volna ezt a balhítet, valamint a pályaválasztás kérdését is valamely egyetemes szervezettség útján letörni, illetve elintézni. A jövőben kialakulandó egyetemes kisebbségi magyar diákszegélyző fórum egyik nagyon fontos szerve lenne a *pályaválasztási tanácsadó iroda*, mely kataszter alapján szakszerű felvilágosítást

nyújthatna az élet kapujánál tétovázva ácsorgó ifjúságnak. Így pótolható volna a hiány, mely kisebbségi magyar téren gyakorlati életünkben mutatkozik. Kiküszöbölhető volna továbbá az egyes pályákon tájékozatlanságból származó túltermelés is.

De nemcsak azok keresik fel a főiskolákat, akik számára az anyagi rész, ha nehezen is, de elintézését nyerhet, hanem seregestől tódulnak az egyetemi városba a teljesen nincstelen, többnyire tehetséges ifjak is, akik minden pillanatban feszülten figyelik az alkalmat, hogy bármily munka révén megélhetéshez juthassanak. Az ilyen önmagukat eltartó diákok óraadással, másolással, sőt sokszor alantasabb munkák vállalásával teremtik elő a tanuláshoz szükséges feltételeket. Konkrét esetet tudok egy fiatalemberről, aki egy szomszéd községben 600 lei havi fizetésért vállalt meglehetősen terhes állást és mellette pontosan teljesíti tanulmányi kötelezéseit is. Hallottunk emberekről, kik egy esztendőre hazamentek, hogy pénzt keressenek a tanuláshoz. Fájdalmas esetek ezek és hőseik tiszteletet érdemelnek, mert jövő életünk ketségtelen vezéreit jobb sors illetné meg. Kenyérhajsza helyett könyvtártermekben, jólfűtött, kényelmes tanulószobákban, komoly, tudományos munka mellett volna helye ifjainknak. Ez pedig egyedül a magyar kisebbség öntudatos összefogásán és megszervezettségén mulik. Az életre való felkészülés 4–5 drága évet nem volna szabad egyébbel tölteni, mint a szellemi erők fokozatos kifejtésével, egyébként az új nemzedék nem lesz képes a nehézségek okozta levertségből felrázni a kábult magyar életet. A dolog másik oldalán viszont a nagy életakarással rendelkező, ma nyomorgó diákság biztosítéka lesz a jövő diáksegélyezés el nem hanyagolásának. Utópiának tetszik, de a magyar diákságnak lehetne ma a meglévő intézmények mellett 1–2 nagyobb szabású diákotthona és menzája. Hogy van vagy nincs, megszervezettségünkötől függ.

A hiányos gazdasági ellátás nem egy esetben bizonytalanná teszi a megkezdett év befejezhetőségét. A segédforrások bedugulása, a tan- és vizsgadíjak nélkülözése leküzdhetetlen akadályokat tolnak a diákság elé. Ebben a kérdésben sok hasonlóság található fel a román diákság helyzetével. Bizonyítja a kisebbségi diákok nagyszámú részvétele az egyetemi tan- és vizsgadíjak érdekében indított sztrájkban. Ennek sikeres eredménye sokat enyhített ugyan a helyzet kíméletlenségén, de megoldani távolról sem volt képes. Egy főiskolás diák költségei még mindig akkora összeget tesznek ki, hogy pl. egy földműves alig képes annyit előteremteni.

Nagy hiány mutatkozik a magyar diáksegélyezés központi megszervezésének kérdésében. A mai szerteforgácsolt segélyezés nem képes a követelményeknek eleget tenni. Az egyetemes diáksegélyező fórum kialakítása körül nem egy kísérlet történt, mindmáig sikertelenül. Itt más nem segít, mint a teljesen őszinte, a ponderioritás kérdését kiküszöbölő feltétlen összeműködés, amely felett egyedül magyar kisebbségi megmaradásunk és boldogulásunk egyik feltétele, a magyar főiskolás diákság megsegítésének gondolata lebegjen. Nem szabad e kérdést óriás kígyóvá nőni hagynunk, mert végtére is benünköt fal fel. Ámbár fáj kimondanunk, mégis meg kell tennünk:

veszteségeink még mindig nem érleltek meg bennünket szellemi és anyagi erőinknek a magyar létezési érdekért való feltétel nélküli összpontosítására (ha nem is odaáldozására).

A tőlünk független és függő erők mind mélyebbre sülyesztenek a gyomorért vívott küzdelem posványos színhelyén és az összefogáson kívül nem láthatunk egyéb menekülést. Kiáltás, vészes segélykiáltás hagyja el a magyar diáktorkokat. Segítsetek! Ne hagyjatok elveszni bennünket, kik a magyar boldogulás biztosítékai akarunk lenni. Segítsetek, mert mi tanulni, dolgozni, erőt kifejteni akarunk minden magyar érdekért. Nemcsak a saját gyomrunk korgása ijeszt bennünket, hanem aggaszt a földhasogató millió, a csirizt keverő iparos, a portékáját becsületesen áruló boltos, az önfeláldozó népnevelő és a magyar tragédia többi kis és nagy szereplőjének betevő falatja, lelke, gondolatja. Sikoltva kiáltjuk oda minden magyarnak: itt sors dől el jobbra, vagy balra – a mi sorsunk. Itt tenni kell azonnal, habozás nélkül, ha nem kívánjuk a halált.

* *

*

– Közben vészesen gomolyognak a gond sötét fellegei és ki látástalan sötét éjszakát teremtenek körülöttünk. Közeledik a tél a maga didergéseivel és koplalásaival. Valahol a külváros végén egy kedvetlen diák papírossal ragasztja be a kinyomott ablakszem helyét. Hideg szél fut végig az uccán, a verebek riadtan rebbenek az eresz alá.

– A tél még itt sincs és mégis arra gondolunk, mikor lesz itt a kikelet?

– Egyet tudunk: még nem késő!

– Egy szó szalad ki a szánkron: Segítsetek!

Mi a teendő?

Az után a cikk után, amely generációnk anyagi nyomorúságának megdöbbentő arányait kísérelte meg felvázolni, önként felvetődik a kérdés: mi hát a teendő a fiatal generáció számára, a mi számunkra 1932. őszén?

Az eddig nagy áldozatossággal vitt segélyezési akciók kímélőben. A segélygyűjtés eddigi módjai már többé alig hoznak valami eredményt, ugyanakkor, amikor az általános gazdasági leromlás mind nagyobb diáktömegeket utal rá a segélyezésre, mint továbbtanulásuk egyetlen módjára. A végtelékig leszegényedett erdélyi magyarságnak és a végtelékig nyomorgó magyar ifjúságnak mi most a teendője?

Ugy érezzük, most az ifjúság anyagi kérdéseit csak új alapokon lehet megoldani: ez az új alap pedig a tökéletesebb szervezettség.

A probléma egyik oldala: új alap, tökéletesebb szervezettség kell elsősorban a segélyek összegyűjtésére. Az eddigi akciók kereteit úgy kell kiegészíteni, hogy azokba az erdélyi magyarság minél szé-

lesebb rétegei beleférjenek, hogy az egész erdélyi magyarság segítse saját jövődjét: az egész erdélyi magyar ifjúságot. Ez másként nem érhető el, mint az eddigi segélyező szervek támogatásával létrehozandó hatalmas, egyetlen külön e célra alakuló szervezettel, amely megtalálja a magyar tömegek százezreinek lejeiből a szükséges pénzüsszegek előteremtési módját és megtalálja a természetbeni adakozás olyan módjait, amelyben a legkisebb pénzzel sem rendelkezők is résztvehetnek.

A probléma másik oldala: e segélyek szétosztásának az eddiginél nagyobb és egységesebb szervezése. Amit ma a nyomorgó magyar társadalom tud adni, annak minden morzsája a legrászorultabbnak és a legarravalóbbnak kell jusson! A főiskolás ifjúság a szétosztást autonóm módon, a teljes közös felelősségvállalás s teljes demokrácia elve alapján kollektíven oldja meg – erre pedig egyetlen mód van: külön e célra létesített segélykiosztó szerv. Az ifjúság ennek szánta az egyetemi egyesületet, ezért volt több éves küzdelme annak engedélyeztetéséért. De e mozgalomnak nem szabad ott megállani, hogy a Bólyai-kör kérvényét az egyetemi tanács még nem intézte el! Az ellanyhult küzdelmet újra fel kell venni, az új egyetemi tanácsnak tudomására hozni ez egyesület döntő jelentőségét elodázhatatlan anyagi problémáink megoldása körül és bízunk benne, hogy e törekvés céltudatos és el nem csüggedő akciója végtére is megfogja hozni a sikert.

Az új gyűjtőszerv létrehozása: a magyar társadalom feladata. Az ifjúság végzett része ebbe kell belekapcsolódjon, ennek kell lendületet adjon.

A főiskolákon tanuló ifjúság pedig hozza létre a segélyszétosztást autonóm módon és felelősen intéző ifjúsági szervet, az egyetemi egyesületet. Ha a magyar társadalom egészének szerve és a magyar ifjúság egészének szerve így kialakul, egymást kiegészítő munkájuk feltétlenül eredményt hoz még a mai nyomorúságban is.

De eredmény csak úgy lesz, ha az ifjúság a maga anyagi érdekeiért maga is sorompóba lép és céltudatosan és összetartó egységgel azokért küzdeni is fog. Lapunk e küzdelem számára szeretettel és teljes szolidaritással megnyitja hasábjait.

A főiskolai törvény- és a magyar diákegyesület

Irta: Mikó Imre.

A tüntetések és diáksztrájk között tavasszal megszavazott főiskolai törvény (Lege pentru organizarea învățământului Universitar, „Monitorul Oficial” 22 Aprilie 1932) véget vet annak a hároméves mozgalomnak, melyet a faji alapon való egyesületalapítási jog törvénybeiktatása érdekében folytatott a magyar egyetemi ifjúság. – Második emlékiratunk felett napirendre tért a törvényelőkészítő

bizottság, sőt N. Jorga volt miniszterelnök a kolozsvári diákság-vezetőinek tett ígéret ellenére sem akart hallani Sándor József módosító indítványáról, aki a magyar egyetem és diákegyesülethez való jogunkért harcolt a szenátusban. A törvény tehát sem engedélyező, sem tiltó rendelkezést nem tartalmaz, hanem kimondja, hogy „diákegyesületeket csak az Egyetemi Tanács engedélyezésével lehet alakítani. Ez az engedély visszavonható”. (77. §.) Mivel a 96. § abrogálja „mindazokat a törvényeket, szabályzatokat és a törvényt megelőző intézkedéseket, amelyek a főiskolai oktatásra vonatkoznak és e törvénnyel ellentétben állanak”, hatálytalannak kell tekintenünk az 1923. évi kolozsvári egyetemi szabályzat 27. §-át is, mely az egyetemi tanács engedélyezését bizonyos alapon nyugvó fakultási, regionális, sport-egyesületekre korlátozza. A főiskolai törvény 95. §-a azt is előírja, hogy a törvény közzétételétől számított három hónapon belül a közoktatásügyi miniszterium keretében az egyetemek rektoraiból, a karok dékánaiból és a miniszterium felsőoktatási ügyosztályának igazgatójából álló bizottság ül össze, mely a törvény alkalmazási szabályzatát fogja kidolgozni.

Nem tudjuk, hogy a bizottságban a csernovici egyetem álláspontja fog-e érvényesülni, ahol – igaz, még a monarchia óta – elismert ukrán és zsidó diákegyesület működik; a bukaresti egyetemé-e, amely a magyar diákothont elismerte, vagy ismét az egyetem autonómiájának keretébe utalják ezt az égető kérdést. Minden esetre helyes volna e bizottságnak is eljuttatni emlékiratunkat. – Véleményünk szerint azonban az egyesületi ügy visszaérkezett oda, ahonnan kiindultunk s bármit tartalmazzon a főiskolai törvény és annak szabályzata, az engedélyezés mégis csak a kolozsvári egyetemi tanácstól függ. A Bólyai-kör sorsa el fogja dönteni, hogy lehet-e reményünk azon keresztül a régóta várt magyar egyetemi hallgatók egyesületét előbb ténylegesen megvalósítani s később jogilag is elismertetni. Ha az utolsó három évben az egyetemen erre mindinkább rászolgáltunk s az egyetemi tanács tagjainak a való helyzetet személyes meggyőzés útján fel tudjuk tární, mi akadály lehet ennek?

A magyar ifjuság nagy halottai. Egymás után két igazán döntő határu magyar ifjusági vezető dőlt ki a legelső frontvonalból. Meghalt *Vidovszky Kálmán*, a magyar cserkészlet egyik legelső vezetője és *Töltéssy Zoltán*, a *Soli Deo Gloria* diákszövetség egyik alapítója és a Magyar Keresztyén Ifjusági Egyesületek ujjászervező nemzeti titkára. Mindketten hamarabb elmentek, hogy sem eljutottak volna a delelőre. Erdély ifjusága fájdalommal teszi az elismerés koszoruját sirjukra. Csak üres helyüket látjuk. Várjuk az utódokat.

GYÜJTSETEK ELŐFIZETŐKET

MIKÓ IMRE:

Az erdélyi falu és a nemzetiségi kérdés

címü tanulmányára. Előfizetési ára huszonöt Lei, bolti ára negyven Lei.

FALU-MUNKA

Nyári falumukánk.

Elöttem fekszik a füzet, amelybe vezetem a falumunka mozanatait és a levelek, amelyek Erdély különböző részeiről adtak jelt a falumunkáról. Valahogy úgy érzem, hogy az eredményesnek mondható munka dacára még mindig nem áll a falu kérdése eléggé középpontban az ifjuság előtt. A levelek közt sok van még, mely a felszólításra sajnálattal tudatja, hogy nem tudta a vállalt falumunkát elvégezni különböző közbejött akadályok miatt. Még mindig nem ébredt rá az egész ifjuság a falukérdés nagy fontosságára. Nem akarok azonban én itt most erről írni, mert már sokszor tárgyaltunk éppen ennek a lapnak a hasábjain erről a kérdéstről, felszólítás, telkesítés vagy vád formájában.

Egyelőre – amíg az összes jelentés nem érkezik be – csak annyit mondhatunk el, hogy falumukánk ebben az évben is egy lépéssel haladt tovább. A kitűzött célunk az volt, hogy minél több falunak megkapjuk a különböző gazdasági, közegészségügyi stb. képét. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy többen nagyon alapos és lelkiismeretes munkával siettek adatokat szolgáltatni a falukérdéshez. Még nem tudjuk biztosan a jelentések számát, mert még sok felőlről várjuk megérkezésüket. Ezután is kérünk mindenkit, aki falumunkánkra vállalkozott, szíveskedjék mielőbb felkeresni a jelentéssel. Az eddigiekből arra következtethetünk, hogy az idej munkánk sem volt hiábavaló.

Most jön a nagyobb feladat, amelyben minden érdeklődőnek a támogatását kérjük és elvárjuk, hogy a gyűjtött adatok alapján megrajzoljuk magunknak az erdélyi magyar falu képét és felismerjük a speciális szükségletét; hogy így biztos segítséget nyújthassunk egymásnak, mert ha ezt nem tesszük meg, elsülyedünk mi is, a falu is.

V.

Gy.

Falvak népe.

– Szerkeszti és kiadja: Demeter János. Földművesek és falusi szegények heti lapja, Kolozsvár, 1932. 1–4. sz. –

Szeptember 30. óta hetente 8 oldalon új néplap jelenik meg Erdélyben. Lapunk érdeklődési köréhez két szál fűzi; a falunak szól és fiatal ember szerkeszti. Bátor hangja fiatalos csengéssel tart ítéletet és követel új életet Erdély földjén. A falvak népét a felvilágosítás eszközeivel akarja hozzákapcsolni a mai napok va-

lóságos kérdéseire. Érdeklődése minden körre kiterjed. A maga nemében, sajátos intenciói szerint jól szerkesztett, öntudatosan kidolgozott, propagatív erejű orgánumnak látszik. További sorsa még bizonytalan. A heti lapok sorsa a harmadik-negyedik hónapban dől el. Az évi 100 Leu előfizetési díj, heti két leukra bezártva, nem olyan magas, hogy ne tudjon megfelelő előfizetési táborot toborozni.

Valóban szükség van a falvak népének a ma színvonalán álló

nevelésére, lapunkban is hangsúlyoztuk, hogy nagy kielégítetlenség van a falvak érdeklődési körében. A Falvak Népét azonban nem mindenben látjuk az érdeklődés kielégítése alkalmas eszközének. Eddigi számaiban alig tesz többet a leromlott falusi tömegek *kedélyének aláfűtésénél*. E veszedelmessé válható tény helyett a falvak helyzetének reális ismeretére és a kivezető utak megmutatására van szükség. Izzató tendenciájából kifolyólag igazságtalan: pl. szembe állítja a szegény falusi tanítót és a jómódu lelkészt. Nem tudja, hogy ez a két népvezető gazdaságilag ma teljesen egy nívón mozog, sőt ma sok esetben van nagyobb nyomor a lelkész lakásában, mint a tanítóéban. Nem ismeri az erdélyi állapotokat s ezért általános megállapításokat varr a nyakába: hol vannak Erdélyben a kisebbségi magyar egyházakban a grófoknak, báróknak, bankároknak, gyárosoknak jó pénzért kiszolgáló papok? Ha ismerné az erdélyi egyházközsegeket, éppen a szegényeket, tudná, hogy a lelkészek együtt nyomorognak a néppel s igen gyakran *ők tartják fent saját anyagi erejükből az egyházközsegeket*. Kár volna általános tételek kedvéért idegenséget szítani az egyházak és hivei között

éppen akkor, amikor ellenkezőleg szorosabb kapcsolatokat kíván az élet. Mi és mások is látjuk a mai magyar politikai élet kátyuba jutását, általánosítani azonban itt sem szabad. A szidásnak csak olyan mértékben van jogosultsága, amilyen mértékben jobb, egészségesebb politikai szervezetet és tényleges érdekvédelmet adok. Evvel a hanggal és modorral ma nagyon könnyű olcsó sikereket elérni és elismerést aratni. A racionális elgondolásokon nyugvó, az egész magyarság jövőjét szem előtt tartó falumunkának azonban mentesnek kell lennie minden doktrínér általánosítástól és fel kell szabadulnia minden illúzió bűvöletétől. A Falvak Népe nagyon széles horizonttal dolgozik s éppen ezért nem látja meg a falvak *összes* tényleges kérdéseit. Ideológiája annyira egyoldaluan iskolás ideologia, hogy kisebb körben tud a falunak szólni, mint amilyen körben a falu tényleg érdeklődik.

Figyelemmel kísérjük a Falvak Népét, szeretnénk benne látni a felnövő erdélyi magyar intelligencia faluhoz forduló szöcsövé, mai szellemében és látási módjában azonban semmiképpen sem vallhatjuk annak.

Kolozsvár, 1932. nov. 2.

László Dezső.

FIATALOK MUNKÁJA

Követendő példa.

A dési főisk. ifjuság önképző munkájáról néhány évvel ezelőtt hallottam, de amit f. évi szeptember havában ott személyesen is tapasztaltam, a legkellemesebben lepott meg. *Ez az ifjuság megértette azt, hogy az erdélyi*

magyarság sorsa az együttes, szervezett és kitartó munkához van kötve. Munkájához törvényi követelte keretet a helyi I. K. E. adta meg, ahová csak a közös magyar munkát szem előtt tartva és minden más kicsinyeskedést félretéve, bekapcsolódott minden dési főiskolás. Örömmel láttam,

hogy amíg sok helyütt – Erdély türelméről híres multját megtagadva – a felekezetieskedés konkolóját hintik el kicsinyes személyi érdekekből, Désen minden magyar ifju megérti azt, hogy épen elég kevesen vagyunk ahhoz, hogy ne oszoljunk meg egymásközt. Még nagyobb öröömre szolgált az, hogy ott *az öregek is megértik, szeretettel támogatják az ifjakat*. Itt különösen ki kell emelnem Kovács László ref. esperest, Dr. Bene Ferenc ref. egyházkerületi főgondnokot és Dr. Parády Ferenc orvost. A dési öregek magatartása már magában is biztatás az ifjaknak.

A „kis akadémiá”-t – ahogy tréfásan nevezik – ezelőtt 4–5 évvel szervezte meg Kovács L. esperes. Jelenlegi elnöke Egyed Béla orvostanhall., tisztikarában helyet foglalnak ugy a leányok, mint a fiuk. A munkában élénk részt vesznek a fiatal végzettek is s ezek között első sorban dr. Parády Kálmán fiatal orvosra gondolok. Főképen irodalmi, történelmi, zenei, természettudományi, orvosi stb. kérdésekkel foglalkoznak. Természetesen politikáról nincs szó.

E sorok íróját lapunkon keresztül f. hó szept. 17-ére hívta meg a „kis akadémia”, amikor a rendezett műsoros estélyen „*Az ifjuság autonomiájá*”-ról tartott rövid előadást. Szept. 19-én, a rendes heti összejeövetelen (hetente kétszer van összejeövetel) elmondta örömteljes észrevételeit a dési ifjuság e munkájáról és további jó munkát kívánt.

Nem mulaszthatom el, hogy felhívjam ifjuságunk figyelmét a dési példára. Munkával terhelt évünk *vakációját felhasználhatná minden város és nagyobb falu ifjusága az önképzésre*, mert kisebb-

ségi sorsban élő szabad foglalkozásu intellektuelleknek létérdeke, hogy az iskola padjain szerzett ismereteit magánszorgalomból is bővítsék s a maga és népe problémáival foglalkozzon. A keretek megvannak a vallásos egyesületekben, ha onnan távol tartjuk a kicsinyes, a magyar érdekekkel ellentétben levő felekezeti vitákat, torzsalkodásokat.

Fogarasi Géza.

Szalatnai Rezső:

Van menekvés

Pozsony, 1932.

Szalatnai Rezső ahhoz a fiatal felvidéki generációhoz tartozik, amelyik a „Sarló” keretében dolgozva, nemrégiben a szocializmus ideológiájáig jutott el. A „Sarló”-ról több ízben írtunk már és az erdélyi magyar ifjuság nagyjában ismeri azt a fejlődési vonalat is, amelyen a Felvidék progresszív magyar ifjuságának élcsapata átment. Szalatnai a mérsékelték közé tartozik. Sok benne a líraiság: a művész és az ifju lélek lelkesedése az eljövendő szocialista társadalomért. Könyve, a „Van menekvés”, cikkek és tanulmányok gyűjteménye. Egy forrongó lélek és egy forrongó ifjuság dokumentuma minden sora és mert mi is többé-kevésbé ugyanazon érzéseken mentünk át, egy darab a mi erdélyi ifjuságunk vergődő útkereséséből is.

Legérdekesebbek és legmaradandóbbak azok a tanulmányai, amelyekben a felvidéki ifjuság és elsősorban a „Sarló” utját vázolja. Az „Érsekujvár mérlege”, „Újarcu magyarok”, a „Diák és munkás találkozása” stb. mély bepillantást nyujtanak a felvidéki ifjuság új és emberibb jövőt kereső akarásaiba. Aki

valamikor a háboruutáni magyar ifjúság fejlődését akarja megírni, eléggénem értékelhető anyagot talál majd Szalatnai írásaiban.

Az ifjúság problémáinak felvázolása után Szalatnai Rezső irodalmi kérdésekkel foglalkozik. Ady, Szabó, Móricz és a felvidéki irodalom aktuális kérdéseit tárgyalja rövid és tömör essayekben, amik bizonyára az egész magyar nyelvterületen meghallgatásra, fognak találni.

Végül könyve harmadik részében („Mi lesz Szlovenszkóból?”) a Felvidék legmáibb problémáiba világít be és kimondja a Makkal Sándor által is kimondott bátor és biztató szót: „Van menekvés!” És ez a szó ma már nemcsak a Szalatnai Rezsőé és néhány, hozzá hasonló jövőt vállaló fiatalé, hanem a felvidéki ifjúság egész élcsapatáé, a Sarlóé és a körülötte csoportosult ifjaké, a kik tul a „lírai elindulás” általánosságain, komoly felkészültséggel küzdenek a felvidéki magyarság életproblémáinak a szocializmus jegyében való megoldásáért.

Lehetne oldalakat írni Szalatnai könyvéről és a benne felvetett kérdésekről, de ehelyett legjobb elolvasni azt ugyanolyan szívvel és lélekkel, amilyennel szerzőjük megírta. Azt hiszem, tanulságai minden erdélyi magyar fiatal számára gyümölcsözővé válhatnak, mert a felvidéki magyarság problémái többé-kevésbé a mi problémáink is. *Jancsó Elemér.*

Dr. Jancsó Elemér:

Északi rokonainknál.

Pompás, színes leírását kapjuk e kis, 106 oldalos könyvben az északi népek, különösen az esztek és finnek életviszonyainak, kulturális körülményeinek. Szerző

az 1931. nyarán lezajlott finn-ugor kongresszusi útjának benyomásait örökítette meg izléses kiállítású, nagyszerűen sikerült fényképfelvételektől pompázó könyvében.

Kétségtelen, hogy szerző könyve más, mint amilyenek a divatos utleírások szoktak lenni. A külső benyomások, az esztétikai hatások visszaadásában színes riportszerű, eleven hatású és nagyon alkalmas arra, hogy az előttünk oly kevéssé ismert, mesészerű északi országok, de különösen „északi rokonaink” iránt mélyebb érdeklődést keltsen.

De ami a könyv kis terjedelme miatt meg nem valósítható tudományos cikkek halmazát pótolja, az feltétlenül a szerző szociális megfigyelései és nagyjelentőségű következtetéseinek ténye. A krakkói csillogó főutcák mögött meglátja az elhanyagolt külvárosi tömegek szörnyűsége nyomorát, mely kiáltó ellentéte a fényben uszó palotáknak és egy örökös vád a mai társadalmi berendezkedés igazságtalanságai ellen. Ez a szociális meglátás végighuzódik az egész könyvön és páratlanul érdekes háttérrel ad a külső romantikus képeknek. A könyvet olvasóink figyelmébe ajánljuk. Kapható szerkesztőségünkben. – Ára: 40 Lei. *B. S.*

Uj magyarság.

– Szerkesztik: Zeitler Rudolf, Kiss Sándor, Papp Béla. Budapest, 1932. 1–2. sz. Aktív kálvinista folyóirat. –

A Református Diákmozgalom a nyár folyamán átalakult. Eddig a fő- és középiskolás ifjúsághoz szólott, uj formájában mint Uj magyarság a főiskolások és haladó gondolkozású intelligenciánk előtt akarja a legszélesebb körben felmutatni a kálvinizmus

aktuális üzenetét. Célja körülbelül az, mint a katólikus Korunk szavának, erőteljes kritikával követelni az álkeresztység pusztulását és az igazi keresztység térhódítását minden téren, de legelső sorban a nemzet életében. Az első szám fiatalos radikáliz-

musa szép jövővel kecsegtet. Át olvasásakor szinte csodálkozva kérdezzük magunktól, hogy már Magyarországon is szabad ilyen bátran írni. A lap irányát kijelölő cikkek után várjuk a további számok részletekbe vágó utmutatásait.

A MI KÖNYVEINK

Szabó Dezső:

Karácsony Kolozsvárt

Regény. Egyszerű kis koldustörténet, Budapest, 1932. Káldor-kiadás, 174. o.

Közel egymás után két új könyve jelent meg Szabó Dezsőnek. A „Megered az eső”, noha teljes egészében most látott napvilágot, nem új alkotás, régebb íródott s a régi Szabó Dezsőt adja. Minden ízében mozgó képsorozat az októberi forradalomból. Formailag talán legművészebb írása Szabó Dezsőnek.

A *Karácsony Kolozsvári* új írás. Nagy hallgatás előzte meg. Előszava híd a régi és új Szabó Dezső között. Leszámolás az „eltékozolt” multtal, szembefordulás a megnemértő, prófétát üldöző magyar testtel. Egyik legfájdalmasabb írás, amit valaha olvastunk. Nem siránkozás: a fájdalom bennünk születik tőle.

„Az egyszerű kis koldustörténet valóban egyszerű és kis történet, de tükrözi az egész magyar és az egész egyetemes lírát. Szücs Barnabás, a kicsi Ilonka, Pironcsákné, Ocskó Sanyi s a többi koldusok története az egész mai világot befogadni képes tükörtart elénk s a tükörben látjuk is az egyetemes emberválság minden tünetét. Ebben új Szabó

Dezső legújabb könyve. Ezt várta is mindenki tőle. Eddigi írásai is univerzálisak, de azokban a szereplő zseni szimbólizálja és realizálja az univerzumot, itt egy kis történet tükrében áll annak ijesztő képe előttünk. Az új magyar irodalom egyetlen alkotásából sem olvastuk ki azt, amit Szabó Dezső ad.

Csak a válságot s azon túl a csődöt mutatja. Nem is akar mást s mégis többet ad. Koldusai gazdag emberek. Gazdagjai szegények. Igazi „emberek” azok, akiket a világ elvet s gonoszok, akiket felmagasztal. A karácsony nemcsak úgy akárhogy van a címbe írva. Az igazi karácsonynak, a betlehemi istálló karácsonyának a világban idegen fénye dereng előttünk, a kolozsvári karácsony csődje felett.

Magyar fiuknak s lányoknak izen Szabó Dezső a „*Karácsony Kolozsvárt*” előszavában. Kéri őket, legyenek jók ahoz az öreg koldushoz, ki felvászorog gyermekekben gyönyörködő szemeik előtt. „Ne dobjatok rá éles szavakat, ne uszítsátok utána kutyátokat. Hagyjátok, járja békén bűnhődése vakcélu útjait. Es mikor roskadtsága kezd letűnedezni a messziség bokrai közé, forduljatok gyermeketekhez. For-

duljatok hozzá olyan arccal, mint aki látja a végzetet és mutatja az örvényt. És mondjátok neki szelidtenyerű, nagycirógatásu szavakkal: Látod, kis fiacskám, így jár, aki nem vigyáz magára. Ez írta az „Elsodort falut”. Megbűnhődött érte szegény.”

Az erdélyi fiuk és lányok válasza csak ennyi: Nem akarjuk így látni azt, akinek élő magyar voltunk felébredésében legtöbbet köszönünk, sorsát másképp magyarázzuk majd fiaink s leányaink előtt.

--

S Z E M L E

Dr. Imre Lajos:

A protestantizmus és a proletariatus

Kolozsvár, 932. 23 o. 80.

A két szellemi mozgalom egymáshoz való viszonyát négy körben szemléli. I. Megállapítja a protestantizmus és proletariatus igazi fogalmát. Protestantizmus alatt azt a törekvést érti, amely Isten akaratának akar az élet minden területén érvényt szerezni. Ez a törekvés nem azonosítható semmi egyébvel, még a tényleges egyházzal sem, mert a prot. még azt is ítélet alatt tartja. A proletariatus egy bizonyos helyzetben levő embercsoport. Ilyen végső elemzésében a két valóság egymásra van utalva, akkor kerülnek szembe, amikor világnézetté, mozgalmakká válnak. A II. rész éles kritikával

vizsgálja a róm. kat. és prot. egyházak a proletáriátussal szembeni eddigi és jelen magatartását. A III. fejezet a politikai hatalomról, a világról, az emberről és a bűnről alkotott felfogások tükrében kimutatja a két szellem rokonságát és különbözőségét. Világosan láttatja, hogy a szembe kerülés oka mindkét oldalról az irányzatok lényegének feladásában rejlett. Az utolsó rész az egyház feladatát jelöli ki. Az egyházra ez vár: az Ige beszédek és cselekedetek általi hirdetése azzal a hittel, hogy a proletariatusban nem a világnézett, hanem az embert kell látnunk, aki rá van szorulva Istenre. A könyv a *dialektikusan* gondolkozó új protestantizmus egyik legbátrabb erdélyi gyümölcse, alapos tanulmányozását mindenkinek ajánljuk. *L. D.*

EGYESÜLETI ÉLET

Az Erdélyi R. K. Népszövetség Egyetemi és Főiskolai Szakosztályának munkaterve az 1932-33. esztendőre. A Szakosztály ezévi munkaterve az ifjú katolicizmus célkitűzéseinek s közelebbről tekintve a „Quadragesimo Anno” pápai körlevél szociális eszméinek alapján készült el s annak a mozgalomnak továbbvitelét szolgálja, amely életre hívta a *Csiki Kat. Fiatalok első konferenciáját*. A konferencia az egyetemes

erdélyi kat. ifjusági mozgalom sürgetése mellett főleg az intellektuel ifjuság szociális kötelességeit körvonalazta s a falumunka szempontjait tisztázta. A konferencia megállapodásait figyelembe véve, a Szakosztály ezévi munkatervében főleg az *intellektuel ifjuság szociális és világnézett nevelésének* programmba vevése domborodik elő.

Az egyesület a világnézeti nevelést az első félévben megrendezendő *nyil-*

vános kat. világnézeti kurzuson teszi lehetővé.

Az ifju katolicizmus programját (a Quadragesimo Anno körlevél új társadalmat alakító normáit) külön csoport teszi magáévá s a *hivatás-szervezkedés kérdésével* kapcsolatosan vitasorozatot indít be ifjúsági előadókka. A tanárjelöltek számára külön szemináriumot hoz össze azzal a célkitűzéssel, hogy öntudatosítsa bennük az új tanártípus világnézeti, szociális és kisebbségi feladatait. Ugyanezen szeminárium vezetésére terve vette, hogy a pedagógiai kérdések megtárgyalása után kereteit kibővítve, külön előadás-sorozatot rendez a *képzőművészeti stílus-fejlődés* bemutatására.

Az egyesület szociális csoportja *gyakorlati munkát* is vállal a Szent Vince konferenciák szegénysegítő akciójának keretében és Kolozsvár külvárosi területén ez a csoport végzi a karácsonyi szünet alatt a csiki ifjúsági egyletek beszervezését.

Jelentés az Unitárius Teológia Akadémia Önképzőköréről. Az Unitárius Teológia Akadémia Önképzőköre 1932. október 7-én tartotta meg alakuló gyűlését. Elnök Gálfi Elek, alelnök Kovács Domokos, jegyző Jakab Jenő, főszerkesztő Erdős János, pénztárnok Lőrinczy Mihály, könyvtáros Kiss Tihamér lett.

Az Önképzőkör egységes munkaprogramot dolgozott ki, mely a mának aktuális és égető társadalmi és valláserkölcsi problémáit foglalja magába. Eddig a következő előadások tartottak meg: 1. Az unitarizmus és az ellene felhozott vádak. 2. Az unitarizmus és a jövő vallása. 3. Az unitarizmus és a szocializmus. Következő előadások címei: 1. A jövő gazdasági irányai. 2. A társadalom átalakulása. 3. A modern házasság és a lelkész álláspontja. 4. A kisebbségi iskolák fenntartásának kérdése. 5. A magyar falu és vezetőinek teendői. Az Önképzőkör hetenként tart üléseket, pénteken d. e. 11-től 1-ig a 17-es számú szobában. Érdeklődőket szívesen lát. Végül az Önképzőkör a megállapított munkaprogramján kívül, mint a multban, ugya jelenben is részt kíván venni a magyar kisebbségi ifjúság minden irányu megmozdulásaiban, hogy ezáltal is részt vegyen egy egységes erdélyi magyar társadalom és egy jobb élet létrehozásában és kialakításában. *Erdős János*, a „Jövendő” szerkesztője.

Beszámoló a D. F. E. E. Sz.-nek ötödik konferenciájáról. A D. F. E. E. Szervezete az idén Homoród-karácsonyfalván tartotta meg szokásos konferenciáját augusztus 12–16-ig. Ezt megelőzőleg Székelyudvarhelyen műsoros templomi ünnepélyt rendezett szépszámú közönség érdeklődése mellett. A konferencia ünnepélyes megnyitása (augusztus 12-én délelőtt a karácsonyfalvi unitárius templomban) után megkezdődtek az előadások. *Dobai István* vargyasi lelkész „Az unitarizmus feladata és jelentősége az erdélyi magyar társadalom lelki szolidaritásának kiépítésében” címmel vázolta a magyar társadalom szerkezetét a világháboru előtt és után. Kimutatta, hogy a kultúra a multban ugy szerepelt, mint a magyar társadalomnak szétválasztója és bebizonyította, hogy a jövőben csakis ezzel lehet a falu és a város társadalmi közötti tátongó úrt áthidalni. A társadalmat alkotó egyedeket felosztotta szenzorikus, konvencionális, intuitív és racionális típusu egyénekre és vázolta a vallás szétválasztó és egyesítő erejét. Az előadáshoz tizenketten szóltak hozzá, ezzel is kiszélesítve annak horizontját. Ezután a fiu és leány egyesületek képviselői külön-külön tartottak megbeszéléseket a szervezkedésre vonatkozólag. Esti áhítat után a templom melletti Erzsébet-téren kedélyes ismerkedés volt a falu népének és a konferencia tagjainak. Augusztus 23-án *Balázs Ferenc* mészki lelkész „A faji kultúra jelentősége az egységes erdélyi magyar társadalom felé való törekvésben” címen tartott előadást, melyben kifejtette a falu és a város társadalmi között levő szakadékok áthidalásának a módzatait. Ezután *Lőrinczy Géza* számolt be a külföldi ifjúsági egyleteknél szerzett tapasztalatairól. Délután *dr. Nagy Endre* igazgató ismertette a székelykereszturi gazdasági iskola jelentőségét az erdélyi magyar kisgazdaság megreformálásában. Előadása után a konferencia tagjai megválasztották az egyetemes szervezet új tisztí karát. *Mikó Imre* ismertette a bukaresti unitáriusok helyzetét. – Augusztus 14-én, vasárnap délelőtt istentisztelet volt a templomban, d. u. pedig a köri D. F. E. tartott közgyűlést nívós műsorral. Este bankett és tánccmulásárg zárta be a nap programját. – Augusztus 15-én a konferencia tagjai Homoródmásra mentek és egy jól sikerült ifjúsági napot rendeztek, melynek keretében ifj. *Fekete Domokos* székely legény tartott

előadást a szövetkezeti kérdésről és dr. Györfi Béla „Az erdélyi magyar falu egészségügye és a szükséges reformok” címen ismertette a falvak lakosságának rossz egészségügyi helyzetét. Este Deák Bertá a székely népviseletet ismertette a különböző „székek” szerint. Augusztus 16-án kirándulás volt a gyönyörű almási barlanghoz. – Ezen konferencián sok tapasztalatot és feledhetetlenül kellemes perceket szerezhetett az, aki nemcsak testileg, hanem lelkileg is részt vett a konferencia tárgyalásaiban. Nagy sikerét főképpen az okozta, hogy minden kérdés a gyakorlati lehetőségekkel is összhangba volt hozva. Homoródkarácsonyfálván megmutatta az unitárius ifjúság, hogy nemcsak elvi határozatokat tud hozni, hanem sikeres áthidaló munkát is fejt ki a falu és a város népe között.

Kovács Domokos.

A Székelyek Kolozsvári Társasága Főiskolai Szakosztálya ez évben is megrendezi közgazdasági és társadalomtudományi szemináriumát. A választmány 12 előadás megrendezését határozta el, melyekből az első 5 tulajdonképpen összefoglalását képezi újszerű beállításban az előző években előadottnak, hogy az elsőéves kollegák alapot kapjanak a továbbiakhoz. A legkiválóbb előadókat igyekeztünk felkérni, hogy az annyira szükséges iskolánkülvül önképzés munkája eredményes legyen. Minden előadást megbeszélés követ. Szeretettel hívunk minden főiskolást, aki megérti, hogy a 90 százalékában szabadpályára menő erdélyi magyar ifjúnak elengedhetetlenül szükségesünk problémáival való megismerkedés, hogy így nyitott szemmel járhassanak. – A tervezett előadásorozat a következő: 1. Gazdasági és szellemi kérdések összefüggése, 2. Termelési rendszerek, a kapitalizmus kialakulása, 3. A szociálizmus, 4. A kapitalizmus reformjai, 5. A szövetkezeti kérdés, 6. Világ gazdasági tervek (ottawai konferencia stb.), 7. Kelet-Európa gazdasági problémája, 8–9. Románia gazdasági helyzete Kelet-Európában, 10. Erdély gazdasági adottságai, 11. Erdély népei Erdély gazdasági életében, 12. Erdély társadalmi problémái. – Az első előadás november 14-én este 8 órakor kezdődik a Társaság helyiségében (Farkas-utca 7 szám. Földszint.)

A Székelyek kolozsvári Társaságának Főiskolai Szakosztálya nov. 12-én este ismerkedési estélyt tart.

Olasztelki táborozás. Az ifjúsági Keresztény Egyesület augusztus 15–19-ig jól sikerült táborozást rendezett Olasztelken. Több mint 150 ifju, leány és fiu ült itt össze, hogy vallásos kérdések mellett megbeszélhessék az erdélyi magyarságnak néhány speciális kérdését is. Öröm volt látni, mint közelnek napról-napra mindjobban egymáshoz a földműves, iparos és a tanuló ifjak. Új remény éledt mindnyájunkban, akik résztvettünk a táborozáson, hogy ilyen alapon lehetséges az ifjúság különböző foglalkozások szerint tagolt rétegei közt az összefogás, hogy ez is kezdete lehessen az egész erdélyi magyarság összefogásának. Ottlétünk a gyülekezetre is nagy hatást gyakorolt. Rendesen csak ilyen alkalomkor veszi észre a falu népe, hogy Isten ügyével foglalkozni nem szégyen és hogy a mai ifjúság nagyon komolyan akar szembenézni az Isten dolgaival. V. Gy.

A szerkesztőség hírei

Felelős szerkesztő változás. Lapunkat jelen számunktól kezdve László Dezső jegyzi, mint felelős szerkesztő. Eddigi felelős szerkesztőnk, Dr. János Gáspár saját kérésére sok más irányú elfoglaltságára való tekintettel kérte felmentését. Szerkesztőségünknek engedni kellett az indokolt kérésnek. Dr. János Gáspártól sok hálával és elismeréssel veszünk búcsút. Lapunktól való megváltása nem jelenti további támogatásának megvonását, ezután még az eddiginél is nagyobb bátorsággal állhat lapunk érdekeinek szolgálatába.

Egy dési előfizetőnk. Szomoruan vettük tudomásul értesítéséből, hogy az erdélyi fiatal írók ott rendezett multkori estélyét a mi számlánk terhére könyvelték el némelyek, amint-hogy valószínűleg így könyvelik el Kolozsvárt és máshol rendezett estélyeiket is. Mi legkevésbé sem vagyunk azonosak ezzel a csoporttal. Igaz, hogy négy alapító tagunk szerepelt az Új arcvonal írói közt, de ez az illetők privát ügye volt s viszont ez a szereplésük semmi összefüggésben sincs a „fiatal írók” estélyeivel.

M. G. Székelykeresztur. A Falvak Népe Demeter János magánvállalkozása. Lapunk semmilyen vonatkozásban sem áll mögötte. Véleményünket olvashatja a mai számban. Így külön választ nem küldünk.

Felelős szerkesztő és kiadó: László Dezső

Előfizetési felhívás! Ennek az iskolai évnek a kezdetén csak a legnagyobb nehézségekkel birkózva tudjuk a lapot utnak indítani. Az előfizetők nagy része nem

fizeti pontosan vállalt kötelezettségét s így a lap megjelenését is veszélyezteti. Pedig ha az előfizetések idejében nem érkeznek, ez utóbbi tény mind válságosabbá teszi lapunk egész fennállását, miután ez független organum lévén, semmiféle más oldalról jövő anyagi segítségre nem támaszkodhatik. Önmaga ellen vét tehát a fiatal nemzedék minden egyes tagja, mikor az egyetlen, független, erdélyi magyar főiskolás lapnak sorsát elhanyagolja. Mert hanyagságnak kell tekintsük azt, hogy mikor más, kevésbé, fontos célra elő tudja teremteni a pénzt, eme vállalt kötelezettségének betartását „ad graecas calendae” halogatja.

Magyar főiskolások! Lapunk barátai, előfizetők! Mindnyájatokat szeretettel kérünk: igyekezzetek az előfizetési díjak rendes fizetésére. Ennek a lapnak a léte egy reménység a ti életetekben, egy biztatás a mi fajunk jövődjére nézve, melyért mindannyian küzdünk. Jöjjetek mindnyájan e lap táborába, igyekezzetek új előfizetőket szerezni, hogy annak alapját minél jobban biztosíthassuk. Nem szabad nektek nyugodtan nézni, hogy amikor mindenféle világ nézet és érdekcsoport lappal rendelkezik, az egyetlen organum, mely az ifjú generáció kérdéseivel foglalkozik, sokak nemtörődömsége miatt ne tudja magát fenntartani, akik havi 6-50 Leit sem adnak szellemi függetlenségükre.

Saját érdekekben, az ifjú nemzedék és fajunk jövője érdekében ismételtén kérünk tehát az előfizetések rendes időben való fizetésére, új előfizetőket gyűjtésére.

Az Erdélyi Fiatalok Szerkesztősége.

A júniusi számunk óta póstán érkezett előfizetések nyugtázását a következő számunkban közöljük.

Az Erdélyi Fiatalok Falu-Füzetei szerkesztőségünkben leszállított áron kaphatók.

1. Gyallai-Papp Zsigmond: A nép és az intelligencia, ára csak 10 Lei.
2. Demeter Béla: A falu és a szellemi áramlatok csak 5 Lei.

Gyűjtünk előfizetőket Mikó Imre főmunkatársunk könyvére: A falu és a nemzetiségi kérdés. (Ára 25 Lei.)

Erdélyi Fiatalok kiadóhivatala után beszerezhető könyvek jegyzéke.

1. Erdélyi Fiatalok Falu Füzetei.
  1. sz. Gyallay-Pap Zsigmond: A nép és az intelligencia. (70 oldal) ára 30 lei kiadóhivatalunkban 10 lei.
  2. sz. Hogyan tanulmányozzam a falu életét? (Kérdőív) ára 15 lei, kiadóhivatalunkban 5 lei.
2. Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. (520 old.) 225 lei helyett 100 lei.
3. Debreczeni László: Erdélyi református templomok és tornyok. c. 50 drb háromszinnyomású művészi képet és bevezető részt tartalmazó albuma. Ára 400 lei.
4. Dr. Jancsó Elemér: Északafrikában című utleírása. Ára; főiskolai hallgatóknak 40 lei.
5. Demeter Béla és Demeter János: Románia gazdasági válsága 50 lei helyett 30 lei.
6. Tamási Áron: C meresek. (regény, 324 oldal) bolti ára 225 lei, főiskolásoknak 100 lei.
7. Szentimrei Jenő: Siratóban. (egyfelvonásos szindarab) ára 20 lei.
8. Balázs—Szentiványi—Mikó; Ifjusági Daloskönyv. Ára 20 lei.

A Falu Füzeteket kivéve a portó is a megrendelőt terheli.